

Zápočtová práce z Humanitních základů lékařství

Eliška Bečková

1.r. VL, 2. LF UK, 2015-2016

„Pokud přemýšlíme o krajině, jež je dosud skryta za horizontem, představujeme si, že je podobná té, kterou vidíme kolem sebe.“
(Bauman, Z.: Svoboda)

Již fakt, že jsem se narodila v 21. století v „srdci Evropy“ mne vyčleňuje ze sedmi dalších miliard lidí na velmi privilegované místo. Nejen že se mi dostává špičkového vzdělání, nebyla jsem nucena k dětské práci, ale hlavně mám nárok na kvalitní lékařskou péči. Možná bohužel, možná bohudík, většina Evropanů již zapomněla, nebo ještě lépe ani neměla možnost poznat, co to je žít v opravdové chudobě. Avšak ne všude na světě je tomu tak.

Mnohé země nejsou schopny zajistit, ať již z důvodu válečných či hospodářských, svému obyvatelstvu dostatečně fungující zdravotní systém. I přes veškerou snahu západních zemí se často účastníci humanitárních misí vrací frustrováni poměry, které panují v zemích třetího světa. Setkávají se s lidmi, kteří dávají najevo, že pohrdají jejich novátorskými metodami. Na druhou stranu denně pomohou stovkám jedinců, kteří jejich počínání ocení a jsou vděční i za skromnou pomoc. Samotní dobrovolníci denně válčí se svým svědomím, když ošetřují ty, co na ně ještě před nedávnem útočili.

Může se však tato situace někdy změnit? Vyřešily by se problémy, kdyby se sjednotila úroveň i metodika poskytované péče? Jaké důsledky by měla globalizace medicíny? A kde berou západní země jistotu, že právě jejich pojetí světa je to jediné správné?

Když zabrousíme do historie, zjistíme, že odedávna je medicína spojena se společností, jejími hodnotami a změnami. I přesto, že dnes bychom se například na renesanční pojetí mnohých psychických poruch, které byly vyzdvihovány jako hybná síla, koukali s despektem, některá tvrzení mají všeobecnější platnost. Ať se podíváme do antického Řecka, jehož památkou nám může být například Hippokratova přísaha, či ideál jednoty těla a duše označovaný jako kalokagathia. Nebo se přeneseme do izolované Číny, kde se dlouhá tisíciletí vyvíjela tradiční medicína. Nutně dospějeme k názoru, že i přes rozdílné metody a přístupy k nemocnému a nemocem samotným se s medicínou pojí určité hodnoty, řekněme morální pilíře, na které bychom neměli zapomenout. Je právě poslání pomáhat, to jediné co medicínu spojuje, nebo lze dospět řekněme k centralizovanějšímu pojetí léčebného systému?

Již z Listiny základních práv a svobod vyplývá, že každý jedinec má mít stejná práva na ochranu zdraví a zdravotní péči. Lze tuto, byť velmi šlechetnou, myšlenku realizovat globálně? I když pominu technickou,

zejména pak finanční stránku věci, a zamyslím se nad různými podobami dnešního zdravotnictví, nutně dospěji k názoru, že bychom čelili velkému kulturnímu šoku. Jako si já nedokážu představit, že bych pro radu ohledně svého zdravotního stavu nechodila k praktickému lékaři, nýbrž například ke kmenovému šamanovi, byl by jistě stejně šokován i člověk vkračující poprvé do nablýskané nemocnice plné nejmodernějšího vybavení. Bylo by lidem opravdu příjemné odpoutat se od svých tradic, byť by to pro ně znamenalo lepší šanci na uzdravení? A můžeme skutečně s jistotou tvrdit, že západní medicína je ta nejúčinnější? Co když, i přes statistické výsledky, je kultura tak velkou součástí léčebných postupů, že by nebylo možné dosahovat stejných výsledků všude po světě?

Je možné pro budoucí lékaře dosáhnout stejných znalostí a dovedností, ať se učí praktikám vlastních jejich kultuře, či od jejich zvyklostí odtržených? Není například pro pochopení čínské medicíny nutná orientace v čínských zvyklostech, pro Evropana většinou nepředstavitelná? A mohla by v důsledku vést globalizace medicíny až k zničení kulturních rozdílů, které se tvořily po tisíciletí? Nebo by naopak poskytla, ať již syntézou znalostí či dalším zdokonalením západní nauky, ke které již dnes přispívá většina světa svým bádáním, univerzálnější léčebné metody řešící lidské neduhy?

Dokážeme si představit, jaká medicína nás, nejen budoucí lékaře, ale především pacienty, čeká za pomyslným horizontem budoucnosti?

Počet znaků: 3995

Zdroje:

TRACHTA Jan; DURILOVÁ Marianna. Interview. In: *Hyde Park ČT 24*. TV, ČT 24, 7.2.2015, 20:05. Dostupný také z:
<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/hydepark-civilizace/7.2.2015/>

Domov aneb Kam směřuje naše cesta [Home, histoire d'un voyage] [film]. Réžie Yann Arthus-Bertrand. Francie, coproduction ELZEVIR FILMS / EUROPACORP PPR, 2009

Mgr. Martin Charvát, Normalita (zdraví)Patologie, Člověk jako existence (přednáška) Praha:Velká posluchárna 2. LF, 12.10.2015

Listina základních práv a svobod ČR

Článek 31

Každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.